

طبقه بندی حیطه شناختی

فرایندی بعد	بعد دانش
به یادسپاری (دانش) فهمیدن (درک و فهم)	دانش اولیه
کاربرد (به کار بستن) تجزیه و تحلیل	دانش مفهومی
نقد و ارزیابی (ترکیب و ارزشیابی) خلق (آفریدن)	دانش روندی

۱- سطح یادگیری به یادسپاری (دانش)

دانش، شامل یادآوری امور جزئی و کلی، یادآوری روش ها و فرایندها، یادآوری الگوها، ساختها و موقعیتهاست.

خرده طبقه های (افعال) این سطح شناختی

به یاد آوردن، فهرست کردن، تعریف کردن، نام بردن، توصیف کردن، مشخص کردن و...

مثال:

- درون هسته چه ذراتی وجود دارند؟ (به یاد آوردن)
- مواد از نظر خواص مغناطیسی به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید. (فهرست کردن)
- انرژی بستگی هسته ای را تعریف کنید. (تعریف کردن)
- نوع حرکت جسم را هنگام پرتاب به بالا بنویسید. (مشخص کردن)
- یک واپاشی را نام ببرید که فقط در هسته های برانگیخته شده رخ می دهد. (نام بردن)

۲- سطح یادگیری فهمیدن

فهمیدن، فهمیدن زمانی صورت می‌پذیرد که یادگیرنده بتواند بین دانش تازه و دانش‌های قبلی خود ارتباط برقرار کند.

خرده طبقه‌های (افعال) این سطح شناختی

توضیح دادن، خلاصه کردن، مثال زدن، طبقه بندی کردن، استنباط کردن، شرح دادن، حل کردن، پیش بینی کردن.

مثال:

- توضیح دهید نظریه کوانتومی تابش چگونه به تبیین اثر فوتوالکتریک کمک می‌کند؟ (توضیح دادن)
- تبدیلات انرژی را در حرکت هماهنگ ساده به طور خلاصه شرح دهید. (شرح دادن)
- فرایند جذب فوتون توسط اتم را توضیح دهید و برای آن مثال برنید. (شرح دادن و مثال زدن)
- اگر پرتقالی را درون ظرف محتوی آب بیندازیم پیش بینی کنید چه اتفاقی می‌افتد؟ (پیش بینی کردن)

۳- سطح یادگیری کاربرد (به کار بستن)

به کار بستن، شامل استفاده از روش‌ها و روندها برای انجام تمرین‌ها یا حل کردن مسئله‌هاست. بنابراین به کار بستن بسیار وابسته به دانش روندی است.

خرده طبقه‌های (افعال) این سطح شناختی

ارتباط دادن، نشان دادن، استفاده کردن، انتخاب کردن، تهیه جدول و رسم نمودار، طراحی روش انجام صحیح یک کار، محاسبه کردن، اندازه گیری کردن.

مثال:

- نمودار مکان- زمان یک جسم را هنگام سقوط آزاد، رسم کنید. (رسم کردن)
- چرا توصیه جدی می‌شود که هیچ‌گاه به طور مستقیم به باریکه نور ایجادشده توسط لیزر نگاه نکنید؟ (ارتباط دادن)
- با طراحی و رسم یک مدار الکتریکی روش اندازه گیری مقاومت درونی یک باتری را شرح دهید. (طراحی روش انجام صحیح یک کار)
- با استفاده از اصل پایستگی انرژی مکانیکی، سرعت جسم را هنگام حرکت در سطح شیبدار بدون اصطکاک به طرف بالا محاسبه کنید. (محاسبه کردن)
- با استفاده از بستگی دوره تناوب آونگ به شتاب گرانشی، بزرگی شتاب گرانشی را چگونه می‌توان اندازه گیری کرد؟ (اندازه گیری کردن)

۴- سطح یادگیری تجزیه و تحلیل

تجزیه و تحلیل، شکستن یک ارتباط به اجزاء یا عناصر تشکیل دهنده آن است به گونه‌ای که سلسله مراتب نسبی محتوا به صورت روشنی نشان داده شود.

خرده طبقه‌های (افعال) این سطح شناختی

تمایز کردن، تقسیم کردن، تحلیل کردن، تشخیص دادن، طبقه بندی کردن، مقایسه کردن، تفسیر کردن

مثال:

- حرکت چتر باز را هنگام سقوط تحلیل کنید. (تحلیل کردن)
- با توجه به نمودار مکان - زمان حرکت یک جسم، نوع حرکت متحرک را در هر قسمت مشخص نمایید. (تشخیص دادن)
- با استفاده از نمودار نیرو بر حسب تغییر طول دو فنر، ثابت دو فنر را با هم مقایسه نمایید. (مقایسه کردن)
- نمودار عدد اتمی بر حسب عدد نوترونی را برای هسته های پایدار و پرتوزا تفسیر کنید. (تفسیر کردن)
- الکترون اتم هیدروژنی در تراز $n=5$ قرار دارد. فرض کنید فقط گذارهای $\Delta n=2$ مجاز باشد امکان گسیل چند نوع فوتون با انرژی متفاوت وجود دارد؟ (تمایز کردن)

۵- سطح یادگیری نقد و ارزیابی (ارزشیابی)

ارزشیابی، به صورت داوری کردن براساس معیار یا استاندارد، تعریف شده است. معیارها یا ملاک‌های مورد استفاده در ارزشیابی غالباً کیفیت، اثربخشی، کارآمدی و همسانی را شامل می‌شوند. مثلاً آیا این مقدار کافی است؟ یا مثلاً آیا این به اندازه کافی اثر بخش است؟

خرده طبقه‌های (افعال) این سطح شناختی

داوری کردن، ارزشیابی کردن، نتیجه‌گیری کردن، ربط دادن، انتخاب کردن، مقایسه کردن

مثال:

- به نظر شما در شهری که زندگی می‌کنید ساعت آونگ دار نسبت به خط استوا عقب تر می‌افتد یا جلوتر؟ چرا؟ (داوری کردن)
- چرا مدل اتمی بور برای حالتی که بیش از یک الکترون به دور هسته می‌گردد به کار نمی‌رود؟ (مقایسه کردن)
- چرا انجام آزمایش‌های الکتروسیته ساکن در هوای خشک بهتر از هوای مرطوب جواب می‌دهد؟ (ارزشیابی کردن)
- در مورد علت عدم امکان متراکم ساختن مایعات نسبت به گازها با اطلاعات خود بحث کنید. (بحث کردن)
- از مشاهده میزان بالا رفتن آب در دو لوله موئین یکی با قطر کوچکتر و دیگری با قطری بزرگتر چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ (نتیجه‌گیری کردن)

۶- سطح یادگیری خلق (ترکیب)

خلق، کنار هم گذاشتن عناصر و پدید آوردن یک کل منسجم است. این سطح از یادگیرنده می‌خواهند تا از راه ترکیب کردن یا در هم آمیختن عناصر و اجزا به طور ذهنی و ایجاد یک الگو یا ساختی که قبلاً وجود نداشته، یک محصول جدید بسازد. این کار از راه هماهنگی با دانش‌ها و تجارب قبلاً آموخته شده یادگیرنده انجام می‌گیرد.

خرده طبقه های (افعال) این سطح شناختی

تولید کردن، پیشنهاد کردن، ارائه یک طرح، پدید آوردن، ابداع کردن، گروه بندی کردن

مثال:

- با استفاده از دانش خود، روشی برای اندازه گیری بار الکتریکی یک جسم باردار ارائه دهید. (پدید آوردن)
- آزمایشی را طراحی کنید که با آن بتوان ضریب اصطکاک ایستایی بین دو سطح را بدست آورد. (ارائه یک طرح)
- روش هایی برای افزایش اصطکاک سطح یخ زده جاده در فصل زمستان پیشنهاد کنید. (پیشنهاد کردن)
- چهار لامپ به مقاومت های $5\ \Omega$ ، $2\ \Omega$ ، $10\ \Omega$ و $15\ \Omega$ در اختیار دارید. دو مقاومت را به طور متوالی و دو مقاومت دیگر را به طور موازی به یکدیگر اتصال داده و مداری را بسازید که در آن بیشترین جریان از لامپ ۱۵ اهمی بگذرد. (تولید کردن)